

Arvid Järnefeltin julkaisuja N:o 8

HENRY GEORGE

Sosialinen pulma

Santori Alkio.

Kustantaja
Vihtori Kosonen, Helsinki

ARVID JÄRNEFELTIN JULKAISUJA N:o 8

HENRY GEORGE:

SOSIALINEN PULMA

(SOCIAL PROBLEMS)

SUOMENTANUT

ARVID JÄRNEFELT

KUSTANTAJA

VIHTORI KOSONEN, HELSINKI

Näköispainos ntamo 2012

ISBN 978-952-215-269-5

Valmistaja:

BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

www.ntamo.net

Alleviivaukset ja merkinnät:

Santeri Alkio (1862–1930)

HELSINKI 1908,
VIHTORI KOSosen KIRJAPAINO

1 LUKU.

Yhteiskunnallisten kysymysten ratkaisu käy yhä tärkeämmäksi.

Jokaisen elämässä on hetkiä, jolloin kysytään ihmisen kaikkia voimia, jolloin ei auta haaveilla, vaan täytyy päättää ja toimia parhaan ymmärryksensä mukaan, kaiken tarmonsä takaa. Samoin sattuu kansainkin elämässä aikoja, jolloin kysytään mitä suurinta ajatuksen työtä ja ankarinta voimain ponnistusta.

Kaikesta päättäen olemme juuri sellaiseen aikaan tulemassa. Ovathan kansat ennenkin seisseet pulmallisten kysymysten edessä, joiden ratkaisematta jättäminen olisi tuottanut samaa turmiota kuin muinaisen sfinxin arvotus; mutta eipä vielä milloinkaan ole kansain ratkaistavana ollut niin sekavia ja mutkikkaita kysymyksiä kuin nyt. Eikä sitä ole oudostuminen. Että yhdeksännentoista vuosisadan täytyi johtaa mitä tärkeimpiin yhteiskunnallisiin pulmiin, sen saattoi huomata jo niiden tieteellisten ja teknillisten keksintöjen suunnasta, jotka sen kehitystä määräsivät.

Yhteiskunnallisen kehityksen ja eläinlajien kehityksen välillä on olemassa paljon yhtäläisyyttä. Alem-

pien elämänmuotojen välillä ei ole suurtakaan keskinäistä eroa: sekä tarpeet että niiden tyydyttämisen keinot ovat yksinkertaisia ja kouraantuntuvia; kaikki liikkeet näyttävät konemaisilta, vaistoja käy tuskin erottaminen kasvien vaistoista; ovatpa jotkut näistä elävistä olennoista ikäänkuin elämän varsinaista keskusta vailla, joten niitä sopii leikellä palasiin ja osat jäävät sittenkin itsenäisesti elämään. Mutta heti kun nouseaan ylempiin elämän ilmiöihin, niin yksinkertaisuus vaihtuu mutkikkuuteen; eläimen osat muodostavat sen elimiä, joilla on jokaisella oma tehtävänsä ja keskinäinen tarkka sopusuhtansa; ilmaantuu uusia tarpeita ja sen mukana niiden uusia tyydyttämisen keinoja, ja yhä suurempaa älyä kysytään toimeentulon turvaamiseen ja vaarojen välttämiseen. Ellei kalalla, linnulla tai muulla eläimellä olisi enempää järkeä kuin polyypillä, niin luonto ei voisi heitä elossa pysyttää kauempaa kuin että he juuri ehtisivät kuolemaan.

Tuo laki — että nimittäin elimistön enenevä mutkikkaus ja hienous, joka johtaa kykyjen ja voimain kasvamiseen, käy käsi kädessä tarpeiden kasvamisen ja vaarojen enenemisen kanssa, ja vaatii siis myös kehittyneempää älyä — ilmenee kaikkialla luonnossa. Elämän nousevien asteiden ylimmällä huipulla seisoo vihdoin ihminen, kaikista eläimistä ylevimmin ja hienoimmin kehittyneenä. Eikä ainoastaan hänen ylevät taipumuksensa vaadi ilmetäkseen kehittyneempää älyä, kuin minkä muut eläimet omaavat, vaan ilman tätä kehittyneempää älyä hän ei edes voisi olla olemassa. Hänen nahkansa on liian hienoa, hänen kyntensä ovat liian heikkoja; hän on liian huono juoksemaan, kiipee-

mään, uimaan, maata tonkimaan. Ellei hänellä olisi kehittyneempää älyä kuin muilla eläimillä, niin hän menehtyisi kylmään, ei pystyisi ravintoa hankkimaan, joutuisi petojen raadeltavaksi, jotka ovat paremmin varustetut raakojen intohimojen mukaiseen taisteluun.

Ihmisessä kuitenkin tuo äly, joka muussa luonnossa kehittyy vähitellen, kohoaa yhdellä haavaa sellaiseen korkeuteen, että hän tuntuu eroavan muista miltei pikemmin laatunsa puolesta kuin vaan asteettaisesti. Tuo ahdas, tiedoton tajuaminen, jota sanomme vaitoksi, muuttuu ihmisellä tietoiseksi järjeksi, ja jumalainen sovittelukyky ja kekseliäisyys tekee heikon ihmisen luonnon kuninkaaksi.

Mutta ihmistä pitemmälle ei kohoava kehitys nouse. Eläimen elämä ei saavuta enää sen korkeampia muotoja; ei ole missään voitu havaita, että ihminen, eläinlajina, olisi vähintäkään kehittynyt sukupolviensa sarjassa. Eräässä toisessa suunnassa ilmenee sitävastoin kylläkin liikettä eteenpäin. Missä lajien kehitys lakkaa, siitä alkaa yhteiskunnan kehitys, ja se yhteiskunnallinen liike, jota sanomme sivistykseksi, enentää ihmisen taipumuksia siihen määrään, että metsäläisen ja sivistyneen välillä syntyy kuilu, joka melkein muistuttaa erotusta korkealle kehittyneen eläimen ja kallioon tarttuvan simpukan välillä. Ja jokainen askel tähän suuntaan aukasee yhä uusia näköaloja. Ei riitä mielikuvitusta täysin ymmärtääkseen sitä merkitystä ja sitä voimaa, jota edistynyt sivistys voi kerran antaa tulevaisuuden ihmiselle.

Tällä kehityksen tiellä, joka alkaa ihmisestä, samoin kuin silläkin, joka vähitellen häneen asti joh-

taa, vallitsee sama laki. Jokainen askel eteenpäin enentää yhä suuremman älyn vaatimusta. Yhteiskunnan syntymisen mukana tulee yhteiskunnallinen ymmärtäminen tarpeelliseksi, — eli se ihmisymmärrysten yhtymys, joka muodostaa yleisen mielipiteen, yhteiskunnallisen tietoisuuden, kansan tavan, ja joka ilmenee laissa, laitoksissa ja hallinnossa. Mikäli yhteiskunta kehittyy täytyy olla käsillä yhä korkeampi aste tätä ymmärrystä, sillä eri henkilöjen väliset suhteet käyvät yhä läheisemmiksi ja tärkeämmiksi, samalla kuin yhteiskunnan elimistön enenevä mutkikkuus synnyttää myös uudenlaisen vaaranalaisuuden.

Ensi alussa, yhteiskunnan ollessa raa'alla asteella, kukin perhe tuottaa oman ravintonsa, itse valmistaa pukunsa, itse rakentaa talonsa ja siirtyessään paikasta toiseen käyttää vaan omia kulkuneuvojaan. Verratkaapa tähän itsenäisyyteen nykyaikaisen kaupungin kansalaisten monimutkaista riippuvaisuutta toinen toisistaan! He voivat varata itselleen toimeentulon esineitä suuremmalla varmuudella, monipuolisemmin ja runsaammin kuin metsäläiset, mutta ainoastaan monituhantisen väestön yhteisvaikutuksen avulla; se vesikin, jota he juovat, ja se tekovalaistus, jota he käyttävät, saadaan aikaan keinotekoisien laitosten avulla, mikä vaatii lukemattomien ihmisten alituista työtä ja valvontaa. Matkustaa voidaan nopeudella, mikä metsäläistä suuresti hämmästyttää, mutta silloin on antaminen sekä henkensä että ruumiinsa toisten ihmisten huomaan. Rata-kiskon halkeaminen, koneenkäyttäjän humaltuminen, vaihdemiehen varomattomuus — ja niin sitä mentiin autuaitten maille! Mahdollisuus mieskohtaisten halu-

jen tyydyttämiseen välittömästi omalla työllä joutuu yksityisen käsistä. Työmies muuttuu suuren koneen pelkäksi osaksi, joka milloin tahansa voi aikaansaada seisahduksen koko koneistossa vaikkapa vaan pienen huomaamattomuutensa tähden. Näin tulee jokaisen eri ihmisen menestys yhä enemmän riippuvaksi kaikkien menestyksestä. Yksityinen tulee yhä enemmän riippuvaksi yhteiskunnasta.

Ja niinpä syntyy myös uusia vaaroja. Alkuperäinen yhteiskunta muistuttaa niitä eläviä olentoja, jotka voivat elää palasiksikin leikattuina; pitkälle kehittynyt yhteiskunta taas on pitkälle kehittyneiden eläinten kaltainen: jos johonkin arkaan paikkaan sattuu pisto, tai jos jokin elin lakkaa vaikuttamasta, seuraa suuri häiriö koko elimistössä tai sen kuolema. Met-
säläisten kylä voi joutua tulipalon uhriksi ja sen väki hajota, mutta tottuneina luonnon helmassa elämään nuo ihmiset sittenkin ymmärtävät tulla toimeen. Sitävastoin pitkälle kehittynyt sivistysihminen, joka käyttää hyväkseen pääomia, koneita, työnjakoa, olisi aivan auttamaton, jos häneltä kaikki tuo otettaisiin ja hän jäisi tyhjin käsin luontoon. Teollisessa tuotannossa voi kuusikymmentä ihmistä mitä kalliimpia koneita hyväkseen käyttäen työskennellä yhdessä jonkin kenkäparin valmistuksessa. Mutta noista kuudestakymmenestä ei yksikään pystyisi ompelemaan koko kenkää. Jotain samantapaista voi havaita tuotannon kaikilla aloilla, jopa maanviljelyksessäkin. Lieneekö olemassa montakaan uudenaikaista maanviljelijää, jotka osaisivat puida varstalla? Tai löytyisiköhän heidän vaimojensa joukossa yhtäkään, joka kykenisi valmistamaan pukua vil-

lasta? On paljon maanviljelijöitä, jotka eivät itse valmistaneet itselleen voita, eivätkä edes kyökkikasvia itse kasvata. Suuri etu tuotantovoimille syntyy työnjaosta, jolloin yksityisen tehtäväksi tulee valmistaa vaan muutamia niistä esineistä jopa vaan jonkun osankin niistä esineistä, joita hän tarvitsee, ja jolloin jokainen tulee riippuvaiseksi toisesta, milloinkaan joutumatta näiden kanssa välittömään kosketukseen. Mutta tällöin tulee yhteiskunnallinen elimistö hyvin herkäksi. Alkuperäinen kyläkunta saattaa jatkaa tavallista jokapäiväistä elämäänsä, tuntematta niitä kärsimyksiä, joiden alaisena naapurikylät ovat; mutta siinä likeisessä keskinäisessä yhteydessä, minkä me olemme sivistys-yhteiskunnassamme saavuttaneet, sattaa toisella maapuoliskolla syntynyt sota, kato, liikepysähdys vaikuttaa mahtavasti toiseen maapuoliskoon, ja samat iskut ja järkytykset, joista alkuperäiset yhteiskunnat voivat helposti toipua, veisivät sivistysyhteiskunnan ehdottomaan häviöön.

Hirvittää ajatella, mikä hävittävä vaikutus olisi meidän kaltaiseen yhteiskuntaan sellaisilla järkyttävillä tapauksilla, joita tuhkatiheään sattui menneisyyden historiassa. Korkealle kehittyneiden kansakuntien väliset sodat ovat saaneet pikemmin armeijain kesken tapahtuvien kaksintaistelujen luonteen, sensijaan kuin sodat ennen olivat yhteentörmäyksiä kokonaisten kansain ja luokkien välillä. Ainoastaan heikkona kuvastuksena sen rinnalla mitä olisi voinut tapahtua, jos intohimot olisivat täyteen liekkiinsä syttyneet, on parisi-laisen kommuunin taistelu. Mutta vuodesta 1870 on paloöljyn lisäksi tullut kokonainen sarja hävitysvälineitä. Pienen nitroglyseriini-määrän räjähtäminen

muutamien vesijohtotorvien alla voisi tehdä suuren kaupungin tyyten autioksi; joidenkin rautatiesiltain ja tunnelien räjäyttämisen aikaansaisi nälänhädän pikemmin kuin muinoin Tiituksen kaivattamat piirityshaudat Jerusalemin ympärillä; kaasuputkien täyttäminen ja pienellä tulitikulla sytyttäminen purkaisi kaikki kadut ja kukistaisi talot. Kolmenkymmenen vuotinen sota vaikutti taantumuksen Saksan sivistyksessä, mutta yhtä julma sota meidän päivinämme hävittäisi koko Saksan. Ei ainoastaan niin, että hävittävät voimat olisivat tavattomassa määrässä kasvaneet, vaan niin, että samalla myös koko yhteiskunnallinen elimistö on tullut hävitykselle paljon alttiimmaksi.

Yksinkertaisemmissa yhteiskuntaoloissa isäntä ja työmies, naapurukset, tuntevat toinen toisensa, ja voivat he tämän tuttavuutensa nojalla aina odottaa toisiltaan apua vaaran hetkellä. Mutta nykyään ovat ajan kaikki virtaukset suuntautuneet tätä ihmistenvälistä personallista läheisyyttä hävittämään. Niinpä esimerkiksi Lontoossa ei toisen talon asukkaat tiedä mitään naapuritalon asukkaista, viereisten kortterien hyryläiset ovat toisilleen umpivieraita. Antaapa kansallislevottomuuksien syntyä ja hetkeksi hävittää tai tehdä voimattomaksi sikäläiset vallanpitäjät, niin samassa hetkessä tuon kaupungin suunnaton väestö on muuttunut kauhunlyömäksi laumaksi, jolla ei ole vähintäkään keskinäistä yhteyttä, ja varkaiden armeija on ryöstävä ja polttava poroksi kaupungin. Mutta eihän Lontoo ole muuta kuin suurin suurista kaupungeista. Mikä siis pitää paikkansa siihen nähden, se pitää paikkansa myös New-Yorkiin ja jokaiseen muuhun suur-

kaupunkiin nähden, minkä sadat tuhannet asukkaat ovat muuttumassa miljoonaväestöksi. Nuo suunnattomat ihmiskasaannukset, joissa yksinäisyyttä kaipaa-
va löytää yksinäisyyttä helpommin kuin erämaasta, joissa rikkaus ja köyhyys tapaavat toisensa, joissa toinen mässää sillaikaa kuin hänen vieressään toinen on nälkään kuolemassa, joissa rikas ja köyhä ovat sellaisen kuilun erottamina kuin konsaan se, mikä erotti helvettiin joutunutta rikasta miestä Abrahamin helmassa istuvasta Latsaruksesta, nuo suunnattomat ihmiskasaannukset ovat sivistysmaailmamme keskuksia ja mallikuvia. Antaapa että joku sysäys saisi tuon monimutkaisen ja herkän järjestelmän suunniltansa, antaa-
pa että polisilta herpoisi miekka kädestä, heti syöksy-
sivät syvyyksien ryöpyt esille, ja yleinen sekasorto syn-
tyisi hirvittävämpänä kuin milloinkaan ennen. Näyt-
tipä sivistyksemme kuinka mahtavalta tahansa, sen
sisällä jo kehittyi hävittäviä voimia. Ei erämaissa
eikä metsissä, vaan kaupunkien kellarikerroksissa ja
valtamaanteilla kasvatetaan niitä raakalaisia, joista
uuteen sivistykseen nähden voi syntyä samallaisia hä-
vittäjiä kuin olivat hunnit ja vandaalit vanhaan sivistykseen nähden.

Ei ole myöskään unohtaminen, että sivistyneessäkin ihmisessä piilee vielä metsäläisen verta. Ihmiset, jotka ennen muinoin kapinoitsivat tai kukistivat kapinoita, — jotka hengenkaupalla taistelivat joistakin vähäpätöisistä riitakysymyksistä ja julmuudessaan vuodattivat koston verta, — jotka poroksi polttivat kaupunkia ja jakoivat valtakuntia, olivat oikeastaan samallaisia ihmisiä kuin ne, joita joka päivä voimme

tavata edessämme. Yhteiskunnallinen edistys on koonnut tietoja, pehmentänyt luonteita, hienontanut makua ja laajentanut ystävyysten tunteita, mutta ihminen sellaisenaan on pysynyt yhtä taipuvaisena rajvokkaaseen julmuuteen, kuin niinä aikoina, jolloin hän eläinten nahkoihin puettuna kivipeitsellä taisteli petoja vastaan. Ja ainakin muutamat aikamme tuulahdukset uhkaavat herättää intohimoja, jotka usein kyllä ennen ovat hävittävää voimaansa osottaneet.

Minään entisenä aikana emme voi tavata sellaisia nopeita muutoksia kuin ne, jotka nyt tapahtuvat sivistyneessä maailmassamme. Näyttää kuin vasta nyt meidän vuosisadallamme ja meidän eurolaisessa rodussamme ihminen astuisi varsinaiseen tehtävänsä, — vasta alkaisi hallita työaseitaan ja tuntee voimiaan. Vanhan maailman kukon-askeleet vaihtuvat ikäänkuin veturin eteenpäin kiitävään ja yhä kiihtyvään liikkeeseen. Tämä nopea edistys ilmenee ennen kaikkea tuotantovoimien kehityksessä. Mutta muutokset teollisuudessa edellyttävät yhteiskunnallisia muutoksia ja tekevät välttämättömiksi myös valtiollisia muutoksia. Edistyskennalaiset yhteiskunnat kasvavat suuremmiksi taitoksiaan niinkuin lapset kasvavat suuremmiksi vaatteitaan. Yhteiskunnan edistys vaatii yhä suurempaa ymmärrystä yhteiskunnallisten asiain hoidossa, ja vaatii sitä varmemmin mitä nopeammin edistys tapahtuu ja mitä jyrkempiä muutokset ovat.

Ja kaikkialla voimme nähdä, että nuo meidän päiviemme nopeat muutokset synnyttävät yhteiskunnallisia kysymyksiä, joiden ratkaisu vaatii mitä jännittyneintä huomiota. Kaikkialla sivistyneessä maailmassa

ilmestyy vaarojen oireita, väkivaltaisen mullistuksen enteitä. Uskonnot kuolevat pois, vakaumukset vaihtuvat, voimat hajaantuvat, jotka ennen ovat pitäneet koossa vanhaa järjestystä. Valtiolaitokset eivät enää pitävän paikkaansa yhtä vähän kansanvaltaisessa Amerikassa kuin kuningasvaltaisessa Europassa. Kaikialla ilmaantuu levottomuutta kansanjoukkojen keskuudessa aivan riippumatta hallitusmuodoista, viha kasvaa, syntyy epämääräinen pyrintö löytää jokin ulospääsy sietämättömäksi käyvästä tilasta. Luulla että kaikki tämä on kansan yllyttäjäin toimeenpanemaa, se olisi samaa kuin luulla, että suonen nopeampi tykintä on synnyttänyt kuumeen. Uusi viini alkaa käydä vanhoissa astioissa. Jos purjealukseen sovitaa ensi luokan valtamerilaivaan kuuluvat höyrykoneet, niin se on sama kuin jouduttaa purjealuksen täydellistä häviötä. Samoin nuo uudet voimat, jotka nopeasti muuttavat kaikki yhteiskunnalliset suhteet, vihdoin hajottavat yhteiskunnalliset ja valtiolliset järjestelmät, jotka eivät ole sovelletut niiden työtapaan.

Laitostemme uudelleen järjestäminen kasvaneita tarpeitamme ja muuttuneita olojamme vastaaviksi, kas siinä on osaksemme tullut tehtävä. Älykkyys, kotimaanrakkaus, inhimillisuus ja uskonnollinen tunne — kaikki se yhdellä tapaa kehottaa meitä tähän tehtävään ryhtymään. Onhan vaaraa äkkinäisissä muutoksissa, mutta vielä enemmän vaaraa on sokeassa vanhoillisuudessa. Ratkaistavanamme olevat kysymykset ovat painavia, niin painavia, että kauhistuttaa ajatus tokko ehdimme ajoissa niitä ratkaista ennenkuin tavattomat mullistukset tulevat. Mutta tämä painavuus, tämä nii-

den vaikeus syntyy haluttomuudesta avonaisesti tunnustaa niiden olemassaoloa ja rohkeasti niihin käsiksi käydä.

Nuo meidän maatamme ja meidän sivistystämme uhkaavat vaarat osottavat ainoastaan, että jokin vielä ylempi sivistys on paraikaa synnyntätuskissa, — että ihmisten tarpeet ja halut ovat jo kasvaneet niiden oloja ja laitoksia ulommas, jotka heitä ennen tyydyttivät.

Sivistys, joka pyrkii keskittämään rikkautta ja valtaa harvain käsiin ja tekee muista ihmisistä pelkkiä työkoneita, on luonnon välttämättömyydellä johtava anarkiaan ja hävitykseen. Mutta on mahdollinen sellainenkin sivistys, jolloin kaikkein köyhimmilläkin on oikeus niihin elämän mukavuuksiin ja etuihin, joista nyt ovat ainoastaan rikkaat osallisina; jolloin kaikki vankilat ja vaivaistalot ovat tarpeettomia, ja hyväntekeväisyysseurat turhia. Sellainen sivistys odottaa vaan yhteiskunnallista ymmärrystä, joka osaisi sovitaa keinot tarkotuksiin. Voimat, jotka voisivat antaa runsaan toimeentulon jokaiselle, ovat jo käsissämme. Näemme köyhyyttä ja puutetta ympärillämme, mutta onpa huomattavissa myöskin jotain epävarmuutta rikkauttatuottavien voimain runsaudessakin. „Antakaa meille vaan markkinoita, niin kyllä me ne tavaroilla täytämme!” sanovat tehtailijat. „Antakaa meille vaan työtä!” huutavat työnpuutteessa olevat ihmiset.

Epäkohtiin, joita alkaa ilmaantua, on syynä se seikka, että me olemme käyttäneet älyämme yhteiskunnallisiin asioihin paljon vähemmässä määrässä kuin olemme sitä käyttäneet mieskohtaisten tarpeittemme tyydyttämiseen ja aineellisten tarkotustemme saavut-

tamiseen. Luonnontieteet ovat tehneet jättiläisaskelaita eteenpäin, mutta taloustieteet ovat olleet peräti jäljessä. Edistyessämme kaikin puolin varallisuuden tuottamisen taidossa emme ole tehneet yhtään mitään oikeamielisyyden turvaamiseksi sen jakautumisessa. Tiedot ovat suunnattomassa määrin kasvaneet, teollisuus ja kauppa ovat olleet perinpohjaisten uudistusten alaisia, mutta kumpi on kansan hyvinvoinnille edullisempaa: teollisuuden suojelusko vai kaupan vapaus — kas siitä emme ole vielä päässeet yksimielisiksi. Ko-neemme olemme kehittäneet sellaiseen täydellisyyteen, jommoista viisikymmentä vuotta sitten ei olisi voitu uneksiakaan, mutta valtiollisen mädännäksen edessä pysymme auttamattomina kuin hölmöt. Brooklynin silta on insinööritaiteen huippu, mutta päästäkseen sitä rakentamaan oli tämän kaupungin kunnioitettujen kansalaisten pakko pakata kapsäkkiinsä kuusikymmentätuhatta dollaria ja viedä ne New-Yorkin kaupungin päällikölle. Tämän suunnattoman sillan rakentaja oli ruumiiltaan niin heikko, että saattoi vaan vuoteesta kaukoputken avulla seurata rakennustyötä. Siitä huolimatta tuon tavattoman ainemäärän paino tuli sääntöle lasketuksi ja jokaiselle tuumalle jaetuksi. Mutta eipä mikään insinööritaito ole voinut estää sen kirotn rautalangan joutumasta laivain kaapeliksi ja siten tullottomana purjehtimasta maasta.

Sivistyksen edistyminen vaatii yhä enemmän älyä käyttämään myöskin yhteiskunnallisten asiain johtamiseen; se vaatii ettei ainoastaan harvoin ymmärrys tällöin tulisi kysymykseen, vaan enemmistön. Emme voi vaaratta jättää politiikkaa politikoitsijain ja talous-

tiedettä yliopiston professorien huostaan. Kansan on itsensä ajatteleva, sillä kansa yksin voi toimia.

Muutamassa sivistyksemme historiikirjassa arvelee eräs kuuluisa opettaja yhteiskunnan pelastuksen riippuvan siitä, että jokainen tietäisi oman yksityisen tehtävänsä. Sellainen on itserakkauden evankeliumi, joka vienon huilun äänellä kutkuttaa niiden korvia, jotka itse ollen enemmän tai vähemmän mukavissa oloissa luulevat kaikkien muidenkin pitävän olla yhtä tyytyväisinä kuin he. Mutta yhteiskunnan pelastus, vapaan ja täydellisen kehityksen toivo on veljeyden evankeliumissa, on Kristuksen opissa. Yhteiskunnallinen edistys tekee kaikkien hyvinvoinnin yhä enemmän jokaisen asiaksi, se yhä kiinteämmin sitoo kaikki toisiinsa siteillä, joista ei kukaan pääse irrottumaan. Ken noudattaa lakia ja soveliaisuutta ja huolehtii perheestänsä, mutta ei välitä yleisestä menestyksestä eikä ajattele niitä ihmisiä, jotka ovat yhteiskunnan pohjakerroksena, sekä tyytyy jakelemaan näille ainoastaan almuja, se ei ole oikea kristitty. Ei hän ole liioin mikään hyvä kansalainen. Ei kansalaisvelvollisuus ole sillä vaan täytetty.

Se ymmärrys, jota vaaditaan yhteiskunnallisten kysymysten ratkaisemiseen, ei ole yksistään vaan älyä. Sen täytyy olla uskonnollisen tunnon ja hehkuvan ihmisrakkauden läpitunkemana. Sen täytyy ylettyä kauemmas oman edun ahdasta alaa. Sen täytyy hakea oikeamielisyyttä, sillä jokaisen yhteiskunnallisen kysymyksen pohjalla me aina tapamme jonkun yhteiskunnallisen vääryyden.

2 LUKU.

Valtiollisia vaaroja.

Amerikan tasavalta on tätä nykyä sivistysmaiden eturivissä. Sen väestö on yhteenkuuluvaa, toimeliasta, ja se voi helpommin kuin mikään muu valtio itseensä sulattaa uusia aineksia. Sen kehityksen ja hyvinvoinnin keskitaso on ylempänä kuin minkään muun Euroopan kansoista; siinä paremmin kuin missään muualla osataan hyväkseen käyttää ajan teknillisiä apuneuvoja ja nopeammin myös sovelletaan uusia keksintöjä; sen valtiolliset laitokset ovat paremmassa sopusoinnassa uudenaikaisten käsitteiden kanssa, sen asema tekee sille mahdolliseksi niiden vaikeuksien ja vaarain voittamisen, jotka painavat euroalaisia kansoja, ja suuret alat anastuksesta vielä vapaata maata antaa sille kasvamisen tilaisuutta.

Jos englanninkieltä puhuva väestö tulee Amerikassa kasvamaan samalla nopeudella kuin se on kasvanut tähän asti, niin kahdenkymmenennen vuosisadan alkaessa se tulee olemaan noin sadanmiljoonan suuruisen, eli se tulee olemaan jotenkin yhtä suuri kuin Rooman valtakunnan väestö parhaan mahtavuutensa aikoina. Kahdenkymmenennen vuosisadan keskivaiheilla — eli aikana, jota nykyiset lapset saavat kerän nähdä, — se on, jos se samalla tavalla kasvaa, oleva suurempi kuin nykyinen Europan väestö; ja kahdenkymmenennen vuosisadan lopussa se on oleva yhtä suuri kuin koko maan väestö, millaisena tämä oli vuosisatamme alussa.

Tämän sarjan ilmestyneet numerot ovat:

- N:o 1. **Köyhyys on rikos.** Kirj. Henry George. Toinen painos. Hinta 30 p.
- N:o 2. **„Elä varasta!“** Kirj. Henry George. Toinen painos. Hinta 25 p.
- N:o 3. **Kuinka evankeliumia on luettava?** (Sisältää Leo Tolstoin neuvon). Toinen painos. Hinta 30 p.
- N:o 4. **„Lähestyköön Sinun valtakuntasi!“** Kirj. Henry George. Toinen painos. Hinta 15 p.
- N:o 5. **Jeesuksen syntyminen ihmisestä ja jumalasta.** Kirj. Arvid Järnefelt. Toinen painos. Hinta 30 p.
- N:o 6. **Maa kuuluu kaikille.** (Matkoiltani Laukon lakko-
mailla). Kirj. Arvid Järnefelt. Toinen lisätty
painos. Hinta 50 p.
- N:o 7. **Lukemista lapsille.** Lasten lukukirja. Toimit-
tanut Elisabeth Järnefelt. Hinta 1 mk.
- N:o 8. **Sosiaalinen pulma.** Kirj. Henry George. Hinta
2: 50.

Saatavana kaikista kirjakaupoista ja asiamiehiltä.

Vihtori Kosonen,

Helsinki.

Hinta 2: 50.

näköispainos ntamo 2012

